

Demokrati och delaktighet är väsentligt i vindkraftsplanering

Sven & Lillemor Hallberg, Falkenberg

Sverige och andra länder i Europa har nationella mål för utveckling av vindkraften. Målet i Sverige är att elproduktionen från vindkraft år 2020 ska vara 6-7 gånger större än idag, vilket innebär att 300 vindkraftverk/år måste uppföras. Kostnaderna för etablering av vindkraftverk har stigit kraftigt under senare år och leveranstiderna har ökat betydligt. Kostnaderna för vindkraftverk till havs har ökat allra mest, både när det gäller uppbyggnad och driftunderhåll. Landbaserade vindkraftverk är alltså betydligt ”billigare” och fler kan således uppföras för tillgängliga medel, vilket innebär en optimering av elcertifikaten. Utvecklingen går mot högre vindkraftverk med allt större rotorbredd, vilket skapar ett visuellt avvikande inslag i landskapet. Rotorbladens ständiga rörelse, med ljud, ljus och skuggbildning, bidrar också till detta.

Landskapet, inklusive havets horisontlinje, har stor betydelse för människors hälsa och välbefinnande. Områden längs Sveriges kuster, stora sjöar och vattendrag liksom i fjällen har i sin helhet utpekats som riksintressen i Miljöbalken på grund av sina natur- och kulturvärden. Ingrepp i sådana områden får endast ske om dessa värden inte skadas på ett påtagligt sätt. En omfattande vindkraftsetablering utanför kustlinjen, som diskuteras i Falkenbergs kommun, kräver att konsekvensanalyser görs där hänsyn tas till ekosystemets livsmiljöer både under uppbyggnads- och driftsfaser. I en sådan analys måste också påverkan på människors livskvalitet beaktas samt effekter på turism och friluftsliv. Havsbaserad vindkraft torde ha en mycket negativ effekt på turismen och de arbetstillfällena och skattemedel som turismen bidrar med.

Det finns flera lagar att förhålla sig till vid etablering av vindkraftverk och vindkraftsparker. De mest centrala lagarna är Miljöbalken (1998:808), som prövar hushållning av miljön samt störningar för omgivningen i form av ljus, ljud och skuggbildning samt Plan- och bygglagen (1987:10), som prövar lokaliseringen av vindkraftverk. I lagstiftningen ingår tydliga regler om när och hur samråd med myndigheter, berörda parter och allmänheten ska genomföras. Kommunen ansvarar för information och samråd när det gäller Plan- och bygglagen medan verksamhetsutövaren har stort ansvar när det gäller Miljöbalken. Reglerna om samråd utgör ingen garanti för att medborgarna får ett reellt inflytande. Ofta kommer medborgarna in alltför sent i samråds- och planeringsprocesser och därmed minskas den faktiska möjligheten för inflytande.

De förändringar som planeras i Falkenbergsområdet - havsbaserade kustnära vindkraftverk - kommer att ge bestående effekter på den känsliga kustmiljön samt på tillväxt och utveckling i närområdet. Vi medborgare måste ”uppdatera” oss genom att ta del av de planeringsunderlag som finns på länsstyrelsen och i kommunen. Generellt sett blir förslag bättre genomarbetade och förankrade när processen präglas av dialog, demokrati och delaktighet. Medborgare har möjligheter att påverka beslutsunderlag genom aktiv medverkan i samrådsprocesser eller genom att överklaga beslut som fattats.

Skottarevsprojektet, med 30 vindkraftverk 7,5 km från kustlinjen, har inte godkänts av Miljööverdomstolen. I ett nytt förslag avser man bygga 60 betydligt större vindkraftverk endast 5 km från kustlinjen - från Skrea strand och norrut. Det är anmärkningsvärt att hänsyn fortfarande inte tas till Länsstyrelsens direktiv om en frizon om minst 15 km. Nu är det viktigt att i demokratisk anda föra en dialog med medborgarna om hushållning och störningar av miljön (Miljöbalken) samt lokalisering av vindkraftverk (Plan- och bygglagen). Vem vinner på havsbaserad vindkraft?

